

ಮೋಹನ ಹೆಗಡೆ
mohanhegde.sk@gmail.com

‘ಬೆಳಕಿನ ಸಾಹೇಬ್ನಿಗೆ ಅದೇನೋ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬಂತ್ಯಂತಲ್ಲ...’

350 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದ ಮೇದಿನಿ ಗುಡ್ಡದ ನಿವಾಸಿ ಗೋಯ್ಡು ಗೌಡ ಬೆಳಕಿನ ಸಾಹೇಬ್ನಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಕೇಳಿ ಮುಂಚರಳಿಸಿ ಮುಖಿಯಿಂದ ಸೂರ್ಯನತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ಕೈಮುಗಿದ..

ಏಜಾಪುರದಿಂದ 40 ಕಿ.ಮೀ ದೂರದ ಲಂಬಾಣಿ ತಾಂಡಾ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ನಾಯ್ಕನಿಗೂ ಅದೇ ಬೆಳಕಿನ ಸಾಹೇಬ್ನಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ. ‘ರಾತ್ರಿ ಒಂದು ಚಿರಗ ನೀರು ತರಲು ಹೋದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಹಾವು ಕಡಿದು ಸತ್ತಿದ್ದು... ಈ ಪ್ರಣಾಳಿ ಸಾಹೇಬ್ನು ಬೆಳಕು ಹಾಕಿದನಂತೆ ಯಾರೂ ಹಾವು ಹತ್ತಿ ಕಡಿದು ಸತ್ತಿಲ್ಲ ನೋಡಿ...’

ಈ ಬೆಳಕಿನ ಸಾಹೇಬರು ಹರೀಶ್ ಹಂದೆ, ಕುಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ‘ಕತ್ತಲೆ’ ನಿವಾಸಿ ಈ ಪ್ರಣಾಳಿಗಳಿಗೆ ಏಷ್ಯಾದ ನೋಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಂದಿ ಎಂದೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದಿರುವ ರೇಮನ್ ಮ್ಯಾಗ್ಸೆಸೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಗೌರವದೊಂದಿಗೆ, ಅಂಧಕಾರದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆದವರ ಕಣ್ಣು ಧನ್ಯತೆಯ ಬೆಳಕು ಮೂಡಿದೆ.

ಹರೀಶ್ ಹಂದೆ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕನ್ನು ಓದಿಡುತ್ತಿರುವಂತಿಲ್ಲ ಕತ್ತಲನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸುವ ಸೌರಶಕ್ತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೈಗತ್ತಲೆಯ ಕುಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ತಲುಪುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ತನ್ನೂ ಕೆಲವು ಬೆಳಕಿನ ಅಮರ ಅರ್ಥಿಕ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕೂ ನೇರ ಸಂಬಂಧವಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಕುಟುಂಬಗಳ ಬದುಕಿಗೆ ದಾರಿ ದೀಪವಾಗಿಸಿದ್ದನ್ನು ಮ್ಯಾಗ್ಸೆಸೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸಮಿತಿ ಗುರುತಿಸಿದೆ.

ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಮನೆಯ ಮೇಲೂ ಸೋಲಾರ್ ಪ್ಲೇಟ್, ಸೋಲಾರ್ ಒಟರ್ ಕಾಣುತ್ತಿರುವಾಗ ‘ಇದರಲ್ಲೇನು ಮಹಾಸಾಧನೆ...? ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಎಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಸುಧಾರಿಸಿರುವಾಗ ಸೋಲಾರ್ ಲೈಟ್ ವಿತರಕನಿಗೆ ಮ್ಯಾಗ್ಸೆಸೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ...’ 24 ಗಂಟೆಯೂ ಧುಗಧುಮಿಸುವ ಮಿದುತ್ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿರುವವರು ಮೇದಿನಿ, ಸಸಾಲಟ್ಟಿ, ನೀರಲಕ್ಕಟ್ಟಿ, ದೇವಗಿರಿ ಮೊದಲಾದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸೌರಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಬೆಳಗುವ ಕುಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಕಾಣಬೇಕು.

ಮೇದಿನಿ ಹೇಗಿದೆ ಗೊತ್ತೇ..

ಮೇದಿನಿ ಎನ್ನುವ ಗ್ರಾಮ ಸಮುದ್ರ ಪಾತಳಿಯಿಂದ 500 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದ ಗುಡ್ಡದ ತುದಿಗೆ ಇದೆ. ಕುಮಟಾ-ಸಿದ್ಧಾಪುರ

ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಬಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲದೆ ಇಳಿದು ದಂಡಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆ, ಜಾಡು ಮುಳ್ಳು ಕಂಟಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನುಸುಳುತ್ತ ಕಾಲು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಗುಡ್ಡ ಏರಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 40-50 ಮಂದಿ ಕಂಪ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಹಾಗೂ ಕರೇ ಒಕ್ಕಲು ಕುಟುಂಬಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ವಾಹನ ಹೋಗದು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಮಂದಿಗೆ ಶಾಲೆ ಇಲ್ಲ. ಆಳದ ಬಾವಿಯಿಂದ ನೀರು ಸೇರಬೇಕು. ಹೆಂಚಿನ ಮನೆಯನ್ನೂ ಕಾಣಲಾರಿ. ಇನ್ನು ಸಂಪರ್ಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಮಿದುತ್ ಕಂಬ, ಲೈಟ್ ಒಯ್ಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಇಡೀ ಊರನ್ನು ಕಾರ್ಗತ್ತಲೆ ಆವರಿಸುತ್ತದೆ! ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎರಡೇ ಸಾರಿ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು ಊರಿನಿಂದ ಇಳಿದು ಕುಮಟಾ ಪೇಟೆಗೆ ಬರುವುದು. ಒಮ್ಮೆ

1995ರ ವೇಳೆಗೆ ಆ ಊರಿಗೆ ಯುವಕನೋರ್ವ ಕೈಯಲ್ಲೊಂದು ಸೋಲಾರ್ ಲ್ಯಾಂಪ್ ಹಿಡಿದು ಬಂದ. ಇದು ರಾತ್ರಿಯಾಗುತ್ತಲೇ ಬೆಳಕು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಖರ್ಚಿನೂ ಇಲ್ಲ. ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನವರು ನೆರವು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ನೀವು ಚಿಮಣಿ ಎಣ್ಣೆಗೋ, ಬುಡ್ಡಿ ದೀಪಕ್ಕೋ, ಬಟ್ಟೆ ಪಂಚಿಗೋ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವ ಹಣವನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗೆ ತುಂಬುತ್ತಿರಿ. ಎಂದು ಬೆಳಕು ಹಚ್ಚಿ ತೋರಿಸಿದ. ಗೋಯ್ಡು ಗೌಡ ನೋಡೋಣಾ ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ. ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮೇದಿನಿಯ ಹತ್ತಾರು ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಗುಡ್ಡ ಇಳಿದು ಆ ಯುವಕನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಬಂದರು: ಮತ್ತಷ್ಟು ಸೋಲಾರ್ ಲ್ಯಾಂಪ್‌ಗಾಗಿ!

ಮಳೆಗಾಲದ ಪೂರ್ವ ಆರು ತಿಂಗಳಾಗುವಷ್ಟು ಆಹಾರ, ಬಟ್ಟೆ ಬರೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಭತ್ತ ಕೊಯ್ಯಲು ಒಣಗಿಸಿ ಅದನ್ನು ಅಕ್ಕಿ ಮಾಡಿಸಿ ಮಾರಿ ಹೋಗಲು!

ಹಾಗಂತ ಮೇದಿನಿ ಹೆಸರು ಕೇಳಿದರೆ ಕರಾವಳಿ ಮತ್ತು ಮಲೆನಾಡಿನ ಜನರು ಪುಳುಕಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮೂಗಿನ ಹೊಳೆಯನ್ನು ಅರಳಿಸುತ್ತಾರೆ! ಏಕೆ ಗೊತ್ತೆ ಅಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದು ಅಂಶ ಈ ಒಕ್ಕಲು ಬೆಳೆಯುವ ‘ಪರಿಮಳೆ ಸಣ್ಣಕ್ಕೆ’ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ! ಹಾಗೇ, ಹೊಸದಾಗಿ ಹೋದವರು ಹೆದರುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾಗಿರುವ ನಾಗರ ಹಾವು(ಸರ್ಪ)

ಪ್ರಯಾಸಪಟ್ಟು ಮೇದಿನಿಗೆ ಹೋದರೆ ಇಡೀ ಊರು ಕೇಸರಿ ವಾಸನೆಯ ಫವು ಫವು. ಈ ಮೇದಿನಿ ಅಕ್ಕಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಬೇಡಿಕೆ. ಹೆಚ್ಚಿದರ ಕೂಡಾ. ವರ್ಷದ ಮೊದಲೇ ದರ ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೇ, ಮೇದಿನಿ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ, 500 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದ ಮೇಲೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕೋಟೆ ಇದೆ. ಚಂದಾವರ ಕದಂಬರ (ಕೇಕೇಯರು) ಶಿವನಾಗನ ಮಗ ಕಾಮದೇವ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಕೋಟೆ ಇದು.

1995ರ ವೇಳೆಗೆ ಆ ಊರಿಗೆ ಯುವಕನೋರ್ವ ಕೈಯಲ್ಲೊಂದು ಸೋಲಾರ್ ಲ್ಯಾಂಪ್ ಹಿಡಿದು ಬಂದ. ಇದು ರಾತ್ರಿಯಾಗುತ್ತಲೇ ಬೆಳಕು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಖರ್ಚಿನೂ ಇಲ್ಲ. ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನವರು ನೆರವು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ನೀವು ಚಿಮಣಿ ಎಣ್ಣೆಗೋ, ಬುಡ್ಡಿ ದೀಪಕ್ಕೋ, ಬಟ್ಟೆ ಪಂಚಿಗೋ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವ ಹಣವನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗೆ ತುಂಬುತ್ತಿರಿ. ಎಂದು ಬೆಳಕು ಹಚ್ಚಿ ತೋರಿಸಿದ. ಗೋಯ್ಡು ಗೌಡ ನೋಡೋಣಾ ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ. ಇದಾಗಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮೇದಿನಿಯ ಹತ್ತಾರು ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಗುಡ್ಡ ಇಳಿದು ಬಂದು ಆ ಯುವಕನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಮತ್ತಷ್ಟು ಸೋಲಾರ್ ಲ್ಯಾಂಪ್‌ಗಾಗಿ!

‘ಎಂದೂ ಮಿದುತ್ ಬೆಳಕು ಕಾಣುವುದೇ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕತ್ತಲೆ ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಮೇದಿನಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಸೂರ್ಯ ಬೆಳಗಿದ್ದು’ ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಆ ಜನರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬನಾಯಿತೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳೂ ಓದಬೇಕು ಎಂಬ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ಒಂದು ಶಾಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಮಕ್ಕಳು ಸೌರಮಿದುತ್ ಬಲ್ಬ್‌ನಲ್ಲಿ ಓದು ಬರಹ ಕಲಿತರು. ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಗೆ ಕಾಡು ಹಂದಿ, ಕಾಡು ಕೋಣಗಳ ಕಾಟ. ರಾತ್ರಿ ಹಾಲು ಚೆಲ್ಲಿದಂತೆ

ಕುಗ್ರಾಮ

ಗುಜರಾತ್ ಕೇರಳದ ಗಡಿಭಾಗದವರೆಗೆ ಇಂತಹ 1.20 ಲಕ್ಷ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಹಂದೆ ಬೆಳಕಿದೆ. ಸೈಕಲ್, ಮೋಟಾರ್ ಸೈಕಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸೋಲಾರ್ ಲ್ಯಾಂಪ್, ಸೋಲಾರ್ ಪ್ಲೇಟ್ ಒಯ್ಯು ಜೋಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸೆಲ್ಯೂ ಸೋಲಾರ್ ಸಂಸ್ಥೆ ಕಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೇವಲ ಕತ್ತಲು ನಿವಾರಿಸಿದ್ದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಆ ಕುಟುಂಬಗಳ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಾಗಿದ್ದಾರೆ! ರಾತ್ರಿ ಬೆಳಗುವ ಈ ಸೂರ್ಯ ಅವರಿಗಲ್ಲ ಅನ್ನ, ಆಹಾರ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಶಕ್ತಿ, ಆದಾಯ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತಾನೆ.

ಹರೀಶ್ ಹಂದೆ ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನ ಹಂದೆಬ್ಬು ಗ್ರಾಮದ ಕೋಟ-ಇರೋಡಿಯವರು. ತಂದೆ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಹಂದೆ ಓದಿದಾ ದರೂ ಕೆಲವು ಉಕ್ಕಿನ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಿ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಅಲ್ಲಿಯ ‘ಇಸ್ಮತ್’ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ನಂತರ ಐಟಿ ಏರ್‌ಗುರದಲ್ಲಿ ‘ಎನರ್ಜಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್’ ಪದವಿ. ಅನಂತರ ಅಮೆರಿಕಾದ ಮೆಸಾಚುಸೆಟ್ಸ್ ವಿ.ವಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ. ಅದರೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೌರಶಕ್ತಿ ಮಿದುತ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ ಸಂಶೋಧನೆ, ತ್ರಿಲಂಕ, ಇಂಡೋನೇಷಿಯಾ, ಆಫ್ರಿಕಾ ದೇಶಗಳ ಕುಗ್ರಾಮಗಳ ಜನರಲ್ಲಿ ಸೌರಮಿದುತ್ ತಂದ ಕಾಂಕ್ಷಿಕಾರ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಕಂಡವರೇ ನಮ್ಮೂರ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಕತ್ತಲು ಏಕೆ ನಿವಾರಿಸಬಾರದು ಎನ್ನುವ ಕಲ್ಪನೆ ಮೂಡಿತು. ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸೆಲ್ಯೂ ಸೋಲಾರ್ ಲೈಟ್ ಪ್ರೈ ಲಿ. ಕಂಪನಿಯ ಸಹಪಾಲಾಗುರಿಕೆ ಪಡೆದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಲು ಅದರ ಎಂ.ಡಿ.ಯಾದರು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಊರಿಗೆ ಬೆಳಕು ನೀಡುವ ಉದಾತ್ತ ಧ್ಯೇಯವಿತ್ತು. ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿ ಸ್ನೇಹಿತರು, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವ ಹಿಂಬಯಿದ್ದರು. ಕುಂದಾಪುರ, ಶಿರಸಿ, ಕುಮಟಾ, ಧಾರವಾಡ, ಪಾನಾಪುರಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಿದರು. ಆಗ ಅನ್ನಿಸಿದ್ದು ಸೌರಮಿದುತ್ ಲ್ಯಾಂಪ್ ಕೊಳ್ಳುವ ರಕ್ತಿ ಇವರಿಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಆ ಬೆಳಕು ಇವರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕರೆ ಇವರ ದುಡಿಮೆ ದ್ವಿಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ತವೇ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ... ಪ್ರತಿ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿನ ರಾತ್ರಿ ಸೂರ್ಯ ಬೆಳಕು ಬೆಳಕು ಅನ್ನಿಸಿತು.

ಸೌರಜ್ಯೋತಿ ಯೋಜನೆ
ಕಾರು, ಮೋಟಾರ್ ಸೈಕಲ್, ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್ ಏರೀದಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ಸಾಲ ನೀಡುತ್ತವೆ. ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಪಯೋಗಿ ವಸ್ತುಗಳಿಗೂ ಸಾಲ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ಕುಗ್ರಾಮಗಳ

ನಿವಾಸಿಗಳ ಕತ್ತಲೆ ತೋರಿಸಲು ಸಾಲ ಕೊಡುವವರಿಲ್ಲ ಏಕೆ...? ಎಂಬ ಚಿಂತೆ ಕಾಡಿತು. ಆಗ ನೆನಪಾದವರು ಕುಟುಂಬದ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ, ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಪರಿಣಿತ ಕೆ.ಎಂ. ಉಡುಪ ಅವರು. ಧಾರವಾಡ ಮಲಪ್ರಭಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಉಡುಪ ಅವರಿಂದ ಹರೀಶ್ ಆರಂಭಕ್ಕೆ ‘ವಿಟಾ ಮಿಸ್ ಎಂ’ ನೀಡುವ ಭರವಸೆ ದೊರೆಯಿತು. ಸೆಲ್ಯೂ ಜೊತೆ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು ‘ಸೌರ ಜ್ಯೋತಿ ಯೋಜನೆ’
‘ಇದು ದೊರೆತದ್ದೇ ತಡ ಹರೀಶ್ ಮಿದುತ್ ಪೂರೈಕೆ ಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸೆಲ್ಯೂ ತಂಡ ಸುತ್ತಿಸಿದರು. ಬ್ಯಾಂಕ್ ನೆರವು ನೀಡಿ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸೌರಶಕ್ತಿ ಬೆಳಕು ನೀಡಿದರು. ಸೌರಮಿದುತ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಸುಧಾರಣೆ, ಸರಳತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು. ಕೇವಲ ಬೆಳಕಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಬಿಸಿ ನೀರು, ನೀರೆತ್ತಲು, ಅಡುಗೆ ಪದಾರ್ಥ ಬುಟ್ಟು, ಬಿಸಿ ಮಾಡಲು, ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸೌರ ಶಕ್ತಿ ಬಳಸಲು ಸೂಕ್ತ ಯಂತ್ರ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಜನರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೆಲ್ಯೂ ದ್ರವ್ಯ

ಅಗತ್ಯತೆ ಯಾರಿಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಪರಿಣಾಮ ಗ್ರೀನ್ ಆಸ್ಟ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ(2005) ಅಮೆರಿಕಾದ ಟೆಕ್ ಮ್ಯೂಸಿಯಂ ಅವರಾರ್ಡ್, ಸಾಮಾಜಿಕ ಉದ್ಯಮ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಫೈನಾನ್ಸಿಯಲ್ ಟೈಮ್ಸ್ ಬೋರ್ಡ್‌ನ ‘ಇನ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪಾರೆನ್ಸ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ’ ಲಭಿಸಿತ್ತು. 2008ರ ಇಂದಿಯಾ ಟುಡೆ ಗುರುತಿಸಿದ ದೇಶದ ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನ 50 ನಾಯಕರಲ್ಲಿ ಈ ಸೂರ್ಯನ ರಾಯಭಾರಿಗಳ ಸ್ಥಾನ.
ಅಮೆರಿಕಾದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಬರಾಕ್ ಒಬಾಮಾ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಭೇಟಿಯಾದ 21 ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಉದ್ಯಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಹರೀಶ್ ಹಂದೆ ಒಬ್ಬರು
ಬರೇ ಬೆಳಕಲ್ಲೋ ಅಣ್ಣಾ..

ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಮಿದುತ್ ಕೊರತೆ, ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಲಕ್ಷಣ ಗಮನಿಸಿದರೆ ಇಂದಿಗೂ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಜನರು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಇಂಧನ ಸೌಲಭ್ಯದಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಬೆಳಕಿಲ್ಲದ ಪ್ರತಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವರ ಬದುಕುವ ಹಕ್ಕು ಸಾರಾಕಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ, ಬೆಳಕು ನೀಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದ

ಬೆಳಗಿದ ಹರೀಶ್‌ಗೆ ಮ್ಯಾಗ್ಸೆಸೆ ಗೌರಿ

ದೊರೆಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡರು.
‘ಕತ್ತಲೆ ತೊರೆದು ಬೆಳಕು ಕಂಡ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಾದ ಅರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದ ಹರೀಶ್ ಹಂದೆ, ಅದೇ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ನಂತರ ಮೆಸಾಚುಸೆಟ್ಸ್ ವಿ.ವಿಯಲ್ಲಿ ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ ಪಡೆದರು.
‘ಬಡತನಕ್ಕೂ ಕತ್ತಲೆಗೂ ನೇರ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಕತ್ತಲೆ ಹುಟ್ಟುವ ಪ್ರತಿ ಮಗುವಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಬದುಕಿನ ಮೇಲೆ ಕುನಿರಳು ಬೀರುತ್ತದೆ. ಕತ್ತಲೆ ತೋರಿಸಿ ಬಿಡಿ, ಏನಿಲ್ಲ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಗೊತ್ತೇ...? ಪ್ರತಿ ಮಗುವೂ ಓದು ಬರಹ ಕಲಿಯುತ್ತದೆ. ಹೊರ ಜಗತ್ತಿನ ಪರಿಚಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಸ್ವತಃ 1000 ಮನೆಗಳಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿದ ರಾತ್ರಿ ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಆ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವರು ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಶೇ. 50ರಷ್ಟು ಮಂದಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಶೇ. 20ರಷ್ಟು ಮಂದಿ ಬದುಕು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆ ಎಲ್ಲ ಕುಟುಂಬಗಳ ಅರ್ಥಿಕ ಆದಾಯ ದ್ವಿಗುಣ, ತ್ರಿಗುಣವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೆಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆ ಬೆಳಕು? ಇಂತಹ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವುದು...?’ ಎಂದು ಹರೀಶ್ ಹಂದೆ ಹರ್ಷ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಬೆಳಕಿನ ಪಡೆ
ಅವರು ಕೇವಲ 15 ಸಾವಿರ ರೂ. ಬಂಡವಾಳ ತೊಡಗಿಸಿ ಕಟ್ಟಿದ ಸೆಲ್ಯೂ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಈಗ ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ 25ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಶಾಖೆಗಳನ್ನು, 176 ನಿಷ್ಠಾವಂತ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳನ್ನು, 200ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯವಹಾರ ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಮೊದಲು ಕೆ.ಎಂ. ಉಡುಪ ಅವರು ಅರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡಲು ಮುಂದೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ, ಈಗ 20ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸೌರ ಮಿದುತ್‌ಗೆ ನೆರವು ನೀಡಲು ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿವೆ.
1985 ರಿಂದ 1995ರವರೆಗೆ ಪರ್ಯಾಯ ಇಂಧನ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಮೂಲದ್ದೇ ಮಾತು. ಆದರೆ, ಹರೀಶ್ ಮಾತಿಗಿಂತ ಕೆ ತಿಳಿದವರು. ಶಕ್ತಿಯ ವಿಷಯ ರೂಪ ಹಾಗೂ

ಕರ್ತವ್ಯ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯತೆಯಾಗಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸೌರಮಿದುತ್ ಒಂದೇ ಪರಿಹಾರ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಹರೀಶ್, ‘ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ರಿಯಾಯಿತಿ ನೀಡಿ ಹಾಗೂ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸೋಲಾರ್ ಬಳಕೆ ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ ಪರಿಣಾಮವೇ ಹೊಸ ಮನೆ, ಬಂಗ್ಲೆ ಕಟ್ಟುವುದು, ಸರ್ಕಾರಿ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೌರಶಕ್ತಿ ಬಳಕೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿರುವುದು!
ಯಾಣದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸುಣ್ಣದ ಕಲ್ಲಿನ ಶಿಖರದ ಗವಿ ಹಾಗೂ ಭೈರವೇಶ್ವರದ ದೇವಾಲಯದ ಕತ್ತಲು ನಿವಾರಿಸಿದ್ದು ಹರೀಶ್ ಅವರ ಸೌರದೀಪ. ಕಾಳಿ ಜಲಮಿದುತ್ ಯೋಜನೆಯ ಪಕ್ಕದ ಹಳ್ಳಿ ಸೂರ್ಯ ಮುಗುಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವುದು ಸೆಲ್ಯೂ ಇದೇನೆಂದೆ! ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶಾಖಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್ 14 ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸೌರಜ್ಯೋತಿ ಗ್ರಾಮವನ್ನಾಗಿಸಿದೆ. ಹಲವು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಸೌರ ಬೀದಿ ದೀಪವನ್ನು ದೇಶಿಗೆ ನೀಡಿದೆ. ಇದೊಂದೇ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಈವರೆಗೆ 26 ಸಾವಿರ ಸೌರಘಟಕಗಳಿಗೆ 41 ಕೋಟಿ ರೂ. ಅರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡಿದೆ. ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಸಾಲದ ಕಂತಿನ ಬಾಕಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿಲ್ಲವಂತೆ!
ಪುರಸ್ಕಾರ ಸ್ವಂತಕ್ಕಲ್ಲ..

ಮ್ಯಾಗ್ಸೆಸೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸಮಿತಿಯಿಂದ 50 ಸಾವಿರ ಡಾಲರ್ ಬರಲಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಅಗ್ಗದ ದರದಲ್ಲಿ ಸೌರದೀಪ ನೀಡುವ ಕುರಿತು ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಬಳಸುವ ಫೋನ್ಡ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.
ನಮ್ಮವರು ಗುರುತಿಸುವ ಮೊದಲೇ ರೇಮನ್ ಮ್ಯಾಗ್ಸೆಸೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಹರೀಶ್ ಹಂದೆಯವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆ, ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಭಿನಂದಿಸೋಣ. ಮೇದಿನಿಯ ಗೌಡ, ಲಂಬಾಣಿ ತಾಂಡಾ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯಂತೆ ನಾವೂ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಪಗ್ಗ ಹಾಕೋಣ ಅಲ್ಲವೇ.

ವಾಕೆಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ನೋಂದಣಿ ಆಗದಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಕಂಪ್ಯೂಟರೀಕೃತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗುರ್ತಿನ ಚೀಟಿ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಮದುವೆ ನೋಂದಣಿಗೆ ಹಿಂದೂಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಿಗೆ ಮಹಮದ್ ಅಲಿ ಜಿನ್ನಾ ದೇಶ 65 ವರ್ಷ ಕಳೆದರೂ ಯಾವುದೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಕಂಪ್ಯೂಟರೀಕೃತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗುರ್ತಿನ ಚೀಟಿ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಯಾವುದೇ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸಲು, ಸವಲತ್ತು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲ.

ವಾಕೆಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ನೋಂದಣಿಗೆ ಹಿಂದೂಗಳ ಪರದಾಟ

1947, ಆಗಸ್ಟ್ 11ರಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ದೇಶವಾಗಿ ವಾಕೆಸ್ತಾನ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದ ದಿನವ ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಒತ್ತ ಮೊಹಮದ್ ಅಲಿ ಜಿನ್ನಾ ಹಿಂದರು- ‘...ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವತಂತ್ರರು. ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಬರಬಹುದು. ನೀವು ಯಾವುದೇ ಧರ್ಮ ಇಲ್ಲವೇ ಜಾತಿ ಅಥವಾ ಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದರೂ ಸರಿ, ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತಕ್ಕೂ ಅದಕ್ಕೂ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಸಂಬಂಧ ಇರುವುದಿಲ್ಲ’ ಎಂದು.
ಹಿಂದೂಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯದ ಮೊದಲ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಜಿನ್ನಾ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರಾವ ಭದ್ರತೆಯೂ ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ. ವರ್ಷಗಳು ಉರುಳಿದಂತೆ ವಾಕೆಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಭವಿಷ್ಯ ಮಸಕು ಮಸಕಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ; ಬರುತ್ತಿದೆ.
ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ಏರ್ಪಡಿಸುವಾಗಿಯೂ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದಿಲ್ಲವೆಂದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿ ಈಡೇರಿರುವವರು ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಿವೆ ವರದಿಯೊಂದು.
ಹಿತರಕ್ಷಣೆಯ ಅಭಾವದಿಂದಲೋ, ಭೇತಿಯಿಂದಲೋ, ಭವಿಷ್ಯದ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದಲೋ ಅನೇಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮುದಾಯಗಳವರು ನೆರೆ-

ಈತನಕ ಮಾಡಿಲ್ಲ.
ಪಾಕ್ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ಉಪೇಕ್ಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸದಿದ್ದರೂ, ಅಲ್ಲಿನ ಸುಲ್ತಾನ ಕೋರ್ಸ್ ಭರವಸೆಯೊಂದನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದೆ. ಹಿಂದೂ ಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬಳಿಗೆ ಕಂಪ್ಯೂಟರೀಕೃತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರಿಂದ ಆಕೆಗೆ ಎದುರಾಗುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಮೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಪರಿಗಣಿಸಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಿರ್ದೇಶನ ಕೊಟ್ಟು ಲೋಪದೋಷವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಆದರೂ, ಹಿಂದೂಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಸಮುದಾಯಗಳ ದಂಪತಿಗಳು ಮದುವೆ ನೋಂದಣಿ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸುಗಮವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಇನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಕಂಪ್ಯೂಟರೀಕೃತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.
ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕೃತ ಕೆಲಸ, ವೆಟಿವಾಟು ನಡೆಸಬೇಕಾದರೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿ ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿ ಇಲ್ಲವಾದರೆ

ವಾಕೆಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಮತನಾಶದ ಹಕ್ಕು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೋಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ದಂಪತಿ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಪಡೆಯಲು ಸಹ ಗುರ್ತಿನ ಚೀಟಿ ಅಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಗುರ್ತಿನ ಚೀಟಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ದಂಪತಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನೇ ಹೋಟೆಲ್ ಮಂದಿ ಆಪಾರ್ಥ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.
ಮದುವೆ ನೋಂದಣಿ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ ಇಲ್ಲದ್ದು ಪತ್ನಿಯರನ್ನು ಏಕಾಏಕಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವ ಗಂಡಂದಿರ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ವಾಕೆಸ್ತಾನದ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ, ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿವೆ. ನ್ಯಾಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ಅಧಾರವೇ ಇಲ್ಲದ ದೀನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದು. ಗಂಡನಿಂದ ಹಿಂತೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಮಹಿಳೆ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮೋಲೋ ದಾರು ಕೊಡಲು ಸಹ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಮದುವೆ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವೇ ಆಗಬೇಕೆಂದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಪಾಟೀ ಮಾಡಿಸುವ ಮದುವೆಯು ‘ನಿಶಾನಾಮಾ’ ಇದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಅದೇ ಅವರಿಗೆ ಮದುವೆ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ. ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರಿಗೂ ಅಷ್ಟೇ. ಇಗರ್ಜಿಗಳು ಕೊಡುವ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ ಅವರ ಮದುವೆಯನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.
ಇತರೆ ಸಮುದಾಯದವರಿಗೆ ಇಂತಹ ಸುಭದ್ರವಾದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಬೆಂಬಲ ಇಲ್ಲ. ಹಿಂದೂಗಳ ಪಾಲಿಗಂಧ ಈ ಅನಾಥ ಸ್ಥಿತಿ ಫೋರ. ಸಿಖ್ ಸಮುದಾಯದವರಲ್ಲೂ ಇದೇ ಸ್ಥಿತಿ ಇತ್ತಾದರೂ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅವರು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನ ಫಲವಾಗಿ ಪರಿಹಾರ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಗುರುದ್ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ ‘ಅನಂದ್ ಕರಾಜ್’ (ಮದುವೆ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ) ಅನ್ನು ಕಂಪ್ಯೂಟರೀಕೃತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ದಾರಿಯೇ ಪರಿಗಣಿಸಲು ವಾಕೆಸ್ತಾನ ಸರ್ಕಾರ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿದೆ.

ಹಿಂದುಗಳಲ್ಲೂ ಇಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದಿಲ್ಲವೆಂದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಚಳವಳಿ ಸಂಘಟನೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ರಮೇಶ್ ಜೈಪಾಲ್ ಇಂಥ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಫಲ ಇನ್ನೂ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೂಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನಾಥರ ತೀವ್ರವಾಗಿರುವುದರ ಫಲವುತಿ ಇದು.
ಸಿಂಧ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಉದಾಹರಣೆಯೊಂದು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡೆ 94ರಷ್ಟು ಹಿಂದೂಗಳು. ಭಾರತ ವಾಕೆಸ್ತಾನ ಇನ್ನಾಗುವುದಾಗ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂಸಾಚಾರ ನಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬಾಬ್ರಿ ಮಸೀದಿ ದ್ವಂದ್ವ ನೆರವಿಗೆ ಸಿಂಧ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಹಿಂದೂಗಳು ವಿಚಿತ್ರ ಹಿಂಸೆಗೆ ಈಡಾದರು. ಸರ್ಕಾರ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಿಗೆ ಆಗ ಯಾವುದೇ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.
ಪ್ರಸ್ತುತ ರಮೇಶ್ ಜೈಪಾಲ್ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮದುವೆ ನೋಂದಣಿ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಇಲ್ಲವೇ ಪರ್ಯಾಯ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲ. ಕರಾಚಿ ವಿಭಾಗದ ಹಿಂದೂ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಅಮರನಾಥ್ ಸಹ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೈಜೋಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಸ್ಲಾಮಾಬಾದಿನ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮನವಿಯೊಂದನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವರ್ಷಾಂತದ ವೇಳೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ದೊರೆಯಬಹುದೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ ರಮೇಶ್ ಮತ್ತು ಅಮರನಾಥ್ ಅವರದ್ದಾಗಿದೆ.
ಈ ಮಧ್ಯೆ, ಹಿಂದೂ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮೂಲಕ ಮದುವೆ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ ನೀಡುವ ಏರ್ಪಾಟು ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದು ಸರ್ಕಾರ ಇಲಾಖೆಯ ಇಚ್ಛೆಗೆ ಒಳಪಡುತ್ತದೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಒಪ್ಪಿದರೆ ಸರಿ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಹಿಂದೂಗಳಿಗೆ ಅದೇ ಬಹಳೆ.

